
KÖNYVISMERTETÉSEK

JULIAN J. KATRIN, OSBM, *Görög katolikus egyházi év, Miskolc 2008, 293 p. ISBN 978-963-06-5565-1*

A kötetet a Miskolci Görög Katolikus Egyetemi Lelkészség adta ki. Fordította és jegyzetekkel kiegészítette Papp András, az egyetemi lelkész.

Érdekes volt a könyv fordítását nyomon kísérni. Ugyanis a fordító részletekben közreadta a papságnak, így a liturgikus év folyamán már ismerkedhettünk vele. Maga Papp atya is megfogalmazza ezt a saját maga számára az Előszóban: „Liturgikus hagyományunk, egyházi évünk kifejezhetetlen mélységébe kalauzolt egy könyv, melyet a bazilita atyák adtak ki Amerikában. Minden alkalommal csodálatos lelki utazást jelentett, amikor ünnepek előtt elővettem”. Most már készen áll a teljes kötet, és így minden érdeklődő kezébe veheti. Kettős irányban is használhatja bárki: egyrészt az ünnepek előtt, hogy felkészülhessen az ünnep mondanivalónak befogadására s így minél mélyebben átélhesse az ünnepelt misztériumot vagy szentet; másrészt viszont az ünnepek után, hogy visszatekintve is elmélyülhessen az ünnep tartalmában és liturgikus mondanivalójában. Nem utolsó sorban az aktív papság számára is nagyon hasznos lesz a kötet, mert elősegítheti a liturgikus szentbeszédre való felkészülést.

A könyv két nagy részből áll. Az első rész a változó ünnepek bemutatását tartalmazza (36-138. lap), míg a második rész az állandó ünnepeket mutatja be (139-291. lap). A tartalomjegyzék alapján – éppen ezért – egy kissé zavaró, hogy az általános bevezető rész, mely az egyházi évről szól, szintén az első részben kapott helyet.

A kötet fordítója a magyar görög katolikus egyház liturgikus szokásaival egészítette a könyvet, valamint jegyzeteket is fűzött hozzá, hiszen a szerző ukrán, és így az ő saját egyházának gyakorlatáról írt. A sajátosan magyar részek dőlt betűvel kerültek be a kötetbe, így könnyen észre lehet venni őket.

A könyv értékét jelentősen emeli, hogy Papp atya két külön fejezetet fűzött hozzá, ami az eredetiben nem található meg. Az egyik

fejezet az első, apostoli királyunk, Szent István liturgikus ünnepéről szól. A másik pedig – melynek címe: „Könnyező Szűz Mária” – két kegyhelyünket, Máriapócsot és Sajópálfalát, illetve a kegyképét, annak tiszteletét mutatja be.

A könyv minden egyes fejezetét egy-egy ikonkép illusztrálja, így a szöveg mellett a látvány is szerepet kap, ám nem öncélúan, hanem a teológiai tartalom elmélyítése érdekében.

A kötet nagyszerű módon egészíti ki a Lakatos László atya által összeállított „Ünnepi könyv”-et (Máriapócs, 1997), mely főleg a liturgikus szövegeket értelmezi. Bizton reméljük, hogy nem csak a papság számára, hanem a magyar görög katolikus egyház híveinek, valamint az ünnepeink és egyházunk liturgikus gyakorlata iránt érdeklődő minden embernek is hasznos lesz a Papp András atya által fordított kötet.

(Ivancsó István)

PAPP FABER ERIKA, *Égi Édesanyánk könnyei. Tizenkét könnyező Mária-kép a Kárpát-medencében*, Budapest 2008, 127 p. ISBN 978-963-87287-5-3 HU ISSN 1587-2637

A szerző először angol nyelven jelentette meg a könyvét Amerikában, a Franciscans of the Immaculate kiadásában, 2006-ban. A mű angol címe „Our Mother’s Tears: ten weeping Madonnas in historic Hungary” volt. Akkor még csak tíz könnyező képről volt tudomása a szerzőnek, azóta már tizenkettőt ismer. Imponáló, hogy milyen aprólékos precizitással megy végig az anyagán, nagy mennyiségű ismeretet egybe-dolgozva. Örömmel fedezhetjük fel a könyvben, hogy a tizenkét kép közül öt görög katolikus templomban vagy kápolnában található, így a mi egyházunké, s mindegyik Szűz Máriát ábrázolja a gyermek Jézussal.

A tizenkét könnyező kép megoszlása a következő: Nagyszombat (1663, 1708), Klokocsó (1670), Királyfa (1683), Husztköz (1690), Máriapócs (1696, 1715, 1905), Győr (1697), Kolozsvár (1699), Varannó (1708), Bácsfa-Szentantal (1715), Pálfalva (1717), Baja-Máriakönyve (csak legendás). – Figyelemre méltó, hogy a szerző a máriapócsi kegyképet kettőnek számította (mint ahogy ténylegesen is az), mert a Bécsbe szállítottatott másolat is könnyezett.

A könnyezések – amint a könyvből megállapítható – 1663 és 1905 között történtek. A szerző minden esetben azonos szisztémát követ a bemutatásban. Minden egyes képnél röviden felsorolja a következőket: helység, templom, rítus, képtípus, könnyezés ideje, eredeti, másolat.

Utána részletesen leírja a kép, a könnyezés, a kegyhely történetét. A legtöbb esetben imádságot és éneket is közöl (olykor kottával együtt). Anyagát bőszeges képanyaggal illusztrálja, sok szép színes fénykép közöl a könyvben. Nagyon szimpatikus az időnkénti személyes vallomása: hogyan sikerült elkészíteni a fényképeket, hogyan sikerült az anyagot begyűjteni a szöveghez.

A könyv végén egy történelmi összefoglaló is található, amely a könnyezések idejének történelmi eseményeit mutatja be, mintegy megokolását keresve – s talán meg is adva – a könnyezéseknek.

Különleges örömet jelent számunkra, hogy a könyv anyagában éppen a mi Máriapócsunk kapja a legnagyobb helyet: pontosan 20 oldalt (44-63. lap), ami egyhatodát teszi ki a teljes kötetnek.

Bizonyára lehetne még folytatni a könnyező kegyképek sorát, hiszen a romániai Bicszád monostortemplomában is található egy könnyező kép. – Ez már nem jutott el a szerző látókörébe. Mindazonáltal, nagyon szép és nagyon értékes művel gazdagította a könnyező kegyképekről szóló eddigi irodalmat. Köszönet fáradságos munkájáért!

(Ivancsó István)

DR. PETRASEVITS DÉNES, *Buzgóság Emésztt Házadért Uram. Életmű-könyv 2. kötet, 284 + 28 sztl. p. ISBN 978-963-06-5436-4 (magánkiadás)*

Amint a címe közvetlenül mutatja, ez már a második kötet a szerző életművéből. Az eddig megjelent írásainak egybegyűjtését kezdte tavaly, s most folytatja a publikálásukat. Az első kötetből kimaradt, illetve bele nem fért írásait mutatja be most az olvasónak. Azt már volt szerencsén bemutatni folyóiratunk lapjain *Athanasiana* 26 (2007) 291-292. Nem kevesebb ez az anyag sem.

Dénes atya aprólékos, precíz, minden irányban kiterjedő figyelmes munkásságára figyelhetünk fel ebben a kötetben is, éppen úgy, mint az előzőben. A több mint hatszáz írás – melyet most már a két könyvben olvashatunk – teljes képet ad a tevékenységéről. A kaleidoszkóp sokszínűségével mutatja be magyar görög katolikus egyházunkat, annak teológiáját, liturgikus életét, sok papját és kispapját. És ezt úgy teszi, hogy közben korrajzot is nyújt az olvasónak. A későbbi időkben bizonyára jó és hasznos forrás lesz ez a könyv a korunkat megismerni akaró személyeknek. A könyv minden lapjáról a görög katolikus egyház iránti elkötelezettség és szeretet sugárzik.

A hatalmas mennyiségű anyagban nem könnyű az eligazodás. Az utolsó lapon található tartalomjegyzék ugyanis csak a nyolc fejezet címét sorolja fel, a részletes tartalomjegyzék a könyvben rejlik, az egyes fejezeteknél. A meglehetősen sok fénykép jelentős része személyes költődésű, ám a közelmúlt történetének és egy papi életnek fontos dokumentációja (nyolc oldalon keresztül színes, tizenhat oldalon keresztül pedig fekete-fehér képeket közöl).

Összefoglalásként azt lehet mondani, hogy kár lett volna elhagyni ennek a könyvnek a megjelentetését, illetve veszni hagyni azt az értékes anyagot, amit magába foglal. Görög katolikus egyházunk gyarapodott általa, s a róla való ismeretben gazdagodhatnak az olvasói.

(Ivancsó István)

Damjanovics, J. (kiad.), *Kitartásban a siker!*, Sátoraljaújhely 2008, 151 p. ISBN 978-963-06-5890-4

Az egész magyar görög katolikus egyház számára öröm, hogy megjelent az első tényleges megyéspüspökéről egy tartalmas kötet. Még nagyobb öröm, hogy nem az egyházmegye központjában, nem is a Hit-tudományi Főiskolán adták ki, hanem egy vidéki városi paróchián működő alapítvány keretén belül. Ez a város Sátoraljaújhely, ahol Miklósy István paróchus volt, s ahonnan a hajdúdorogi püspöki székebe érkezett.

Damjanovics József, a jelenlegi paróchus vállalta fel a feladatot, hogy méltó emléket állít Miklósy Istvánnak születése százötvenedik, halálának évfordulója alkalmából. Történelmi konferenciát szervezett Sátoraljaújhelyen 2007. szeptember 27-ére. Az előadók mellett meghívta a hajdúdorogi megyéspüspököt is, s a tudományos ülést így püspöki Szent Liturgia zárta.

A jelen kötet a konferencián elhangzott előadásokat tartalmazza. Hornyák Béla paróchus a közeli Szlovákiából érkezett, s előadásának címe a következő volt: „Miklósy István és a szlovákiai Munkácsi Apostoli Adminisztrátúra kapcsolata”. Komporday Levente helybéli történész a következő cím alapján állította össze előadását: „Miklósy István szerepe Sátoraljaújhely és Zemplén vármegye életében újhelyi lelkészsége idején”. Őt követte a szervező – s egyben helybéli paróchus – előadása: „Miklósy István sátoraljaújhelyi paróchus és egyházközsége (1894-1913)”. Dr. Janka György nyíregyházi teológiai tanár előadása a következő volt: „Miklósy István püspök (1913-37) a korabeli görög katolikus sajtó tükrében”. Végül Dr. Ivancsó István előadása zárta a sort a követ-

kező címmel: „Miklósy István hajdúdorogi megyéspüspök liturgikus rendelkezései”. A szerkesztő a kötet végén megjelentette „Zárszó” cím alatt dr. Keresztes Szilárd megyéspüspök összefoglalóját is. Sőt Szabó Jenő nagyhatású parlamenti beszédét és Zichy János közoktatási miniszter válaszát is közli 1911-ből.

Az előadások írásos változatából összeállított kötet méltó emléket állít a hajdúdorogi egyházmegye első püspökének. A viszonylag sok kép megfelelő módon illusztrálja a mondanivalót: vonzóvá teszi a művet.

Bár Miklósy püspöknek volt a jelmondata az, ami a kötet címévé vált, azt tudjuk kívánni a sátoraljaújhelyi paróchusnak, hogy további lelkesedéssel folytassa a munkáját, hogy még több ilyen tudományos rendezvény legyen és még több ilyen tartalmas könyv láthasson napvilágot, mert „Kitartásban a siker!”.

(Ivancsó István)

